

Kompozicijos metodas - tai būdas apsikeisti informacija

Andreja Belosevic, Kroatija

Kompozicijos (*jigsaw*) metodas yra vienas iš daugelio mokymosi bendradarbiaujant būdų, kai mokiniai dirba kartu poromis arba nedidelėmis grupėmis. Jis taip pat leidžia mokiniams pasijusti „ekspertais ir mokytojais“, ne vien žinių vartotojais, bet ir jų kūrėjais. Mokymosi bendradarbiaujant metodai padeda ugdyti mokinių mąstymą ir gebėjimą pritaikyti tai, ką išmoko.

Taikant kompozicijos metodą, klasė suskirstoma į keletą vienodo dydžio grupių, pavyzdžiui, į penkias grupes po keturis mokinius. Sakykime, kad tai pradinės grupės. Kiekvienas šios grupės narys išsitraukia skaičių (arba spalvą, arba gyvūną, arba pan.) ir gauna tekstą arba teksto dalį perskaityti, priklausomai nuo išsitraukto skaičiaus: visi, turintys vienetą, gauna pirmą skyrių, visi, išsitraukę dvejetukus, gauna antrą skyrių, ir t. t. Mokytojas turi pasirūpinti, kad tekstai arba kitokia medžiaga, kurią mokiniai skaitys arba aiškinsis, būtų padalyta į tiek dalių, kiek yra grupių.

A grupė:

1A, 2A, 3A, 4A, 5A mokiniai

B grupė:

1B, 2B, 3B, 4B, 5B mokiniai

C grupė:

1C, 2C, 3C, 4C, 5C mokiniai

D grupė:

1D, 2D, 3D, 4D, 5D mokiniai

1 ekspertų grupė:

1A, 1B, 1C, 1D mokiniai

2 ekspertų grupė:

2A, 2B, 2C, 2D mokiniai

3 ekspertų grupė:

3A, 3B, 3C, 3D mokiniai

4 ekspertų grupė:

4A, 4B, 4C, 4D mokiniai

Paskui mokiniai persigrupuoja pagal jų išsitrauktą skaičių. Šios grupės yra vadinamos ekspertų grupėmis, o jų užduotis – išsiaiškinti savąją teksto dalį ir būti pasirengusiems ją paaiškinti. Jie turi labai atidžiai perskaityti savo dalį, aptarti, kad įsitikintų, jog viską suprato, o tada nuspręsti, kaip paaiškinti arba išmokyti to, kas parašyta jų dalyje, savo pradinę grupę. Kai ekspertų grupės baigia darbą, jų nariai grįžta į savo grupes ir ten moko grupę to, ką patys sužinojo.

Gali pasirodyti, jog dirbant su septynerių aštuonerių metų mokiniais taikyti šį metodą sunku ir sudėtinga, tačiau jei mokytojas duoda aiškius nurodymus, pasiekama labai gerų rezultatų. Šį būdą galima pritaikyti prie mokinių amžiaus, kad juo dirbti būtų nesunku ir įdomu bet kurio amžiaus vaikams. Pavadinimus „pradinės“ ir „ekspertų“ grupės galima pakeisti mokiniams įprastesniais žodžiais. Pavyzdžiui, kai mano pradinukai susiskirsto į grupes, aš jiems paaiškinu, kad ši grupė – jų šeima. Kiekvienas iš jų rengiasi aplankyti draugus (ekspertų grupes) ir kai ką kartu su jais išmokyti. Kiekviena draugų grupė sudaroma pagal spalvą. Kiekvienas iš šeimos grupės išsitraukia spalvotą kortelę, kuri rodo, į kokią draugų grupę jam eiti. Išsitraukę

spalvotas korteles, mokiniai palieka savo šeimos grupes ir susitinka su draugais draugų grupėje. Tada gauna teksto dalį, kurią kartu su draugais privalės išmokyti. Mokytojui derėtų priminti draugų grupėms, kad labai svarbu gerai išmokyti tekstą, nes apie jį turės papasakoti sugrįžę į savo šeimas. Baigę aiškintis ir diskutuoti savo teksto dalį, mokiniai sugrįžta į savo šeimas ir ten papasakoja, ką sužinojo.

Jei šis būdas naudojamas pirmą kartą, skyrių tvarką galima sužymėti skaitmenimis, arba mokytojas gali parinkti tekstą, kur skyrių tvarka nėra svarbi. Pavyzdžiui, mano klasėje kiekviena draugų grupė mokėsi apie konkrečius vandens telkinius – jūrą, ežerą, tvenkinį, pelkę, upę ir upokšnį.

Naudojant šį metodą, sukuriamą žaisminga nuotaika, o tai jaunesniems mokiniams labai svarbu mokantis. Žaidimas sukuria malonią ir smalsumą žadinančią mokomąją aplinką, kai netgi ir rimtus klausimus galima nagrinėti kūrybiškai, nesusikausčius. Mokiniai patinka lankytis pas draugus, o paskui sugrįžus į namus papasakoti apie savo viešnagę. Be to, įvairesnis darosi klasės bendravimas – mokiniai daugiau bendrauja tarpusavyje, o mokytojo ir mokinio sąveikų mažiau. Tokiu būdu mokantis, žinių įgyjama ne vien kaupiant naujus faktus ir juos išimenant, bet taip pat remiantis mokymusi iš patirties bei situacijos. Žinios nėra vien gaunamos, jos veikiau sukuriamos. Bendradarbiavimas su kitais stiprina savikliovą, ugdo atsakomybę, moko vertinti tarpusavio pagalbą, padeda geriau vertinti save ir stiprina vieningumo bei priklausymo grupei jausmus.